

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ БІОЛОГІЇ»

Компонента освітньої програми – *вибіркова* (4 кредити)

Освітньо-професійна програма	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Спеціальність	014 – Середня освіта
Галузь знань	01 – Освіта / Педагогіка
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Мова навчання	українська
Профайл викладача	Літвіненко Світлана Григорівна, к.б.н., доцент кафедри ботаніки та природоохоронної діяльності https://botany.chnu.edu.ua/kolektyv-kafedry/litvinenko-svitlana-hryhorivna/
Контактний тел.	+38(037)531252
E-mail:	s.litvinenko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=7527
Консультації	

АНОТАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення дисципліни спрямоване на формування у студентів теоретичних уявлень про найбільш ефективні методи і форми навчання біології у закладах загальної середньої освіти; поглиблене знайомство з поняттями, категоріями, методами, технологіями методики викладання біології у закладах загальної середньої освіти; оволодіння педагогічними формами освітньої взаємодії з учнями. Вивчаючи дисципліну, студенти набудуть умінь застосовувати інтеграцію змісту різних навчальних предметів при викладанні біології у ЗЗСО; формувати в учнів розуміння природних зв'язків різних біологічних процесів, системне мислення; аналізувати та впроваджувати у власну діяльність теоретично обґрунтовані рекомендації сучасного педагогічного досвіду, збирати, систематизувати і використовувати інформацію щодо освітніх інновацій та їхнього впровадження у навчальний процес із біології; створювати умови формування мотивації учнів до вивчення біології; популяризувати учнівській молоді досягнення біологічних наук та їхнє практичне значення для поліпшення життя і охорони довкілля.

Мета навчальної дисципліни: підвищення рівня опанування студентами цілісною і логічно-послідовною системою знань про дидактику навчання і виховання, розкриття концепції, основних теорій, методики та технології навчання біології у закладах загальної середньої освіти; ознайомлення студентів з сучасними проблемами викладання біології та рекомендаціями щодо їх вирішення.

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МОДУЛЬ 1. Модернізація змісту шкільного курсу біології	
Тема 1	Системність знань учнів з біології – умова здобуття біологічної освіти
Тема 2	Інноваційні підходи до формування змісту шкільної біологічної освіти
Тема 3	Міжпредметні зв'язки як засіб формування системних знань учнів з біології

Тема 4	Компетентнісний підхід як одна з провідних ключових тенденцій розвитку шкільної біологічної науки
Тема 5	Проектна діяльність, ситуаційні та компетентнісно орієнтовані завдання при вивченні шкільного курсу біології.
Тема 6	Моделювання при вивченні біології як дидактичний прийом формування предметних та ключових компетентностей учнів
Тема 7	STEM-орієнтоване навчання біології
МОДУЛЬ 2. Формування екологічної компетентності школярів при вивченні біології: сучасні підходи	
Тема 8	Еколого-еволюційний підхід до компетентнісно орієнтованого навчання біології
Тема 9	Дидактичні принципи формування екологічної компетентності учнів при викладанні біології
Тема 10	Біоетичне виховання учнів закладів загальної середньої освіти в процесі навчання біології
Тема 11	Формування гуманної особистості учня засобами шкільної біологічної освіти

ФОРМИ, МЕТОДИ ТА ОСВІТНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ

- словесні: пояснювально-ілюстративний (лекція, розповідь)
- наочні: презентації;
- проблемно-пошукові методи.

ФОРМИ Й МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Поточний контроль:

- усні відповіді на семінарських заняттях
- контрольні роботи на основі *модульного письмового опитування* (при дистанційному навчанні – у середовищі Moodle);
- презентації результатів виконаних дослідницьких завдань (анкетування вчителів, порівняльний аналіз навчальних програм за вимогами НУШ різних авторів тощо).

Підсумковий контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання програмних результатів навчання здобувачів освіти здійснюється за шкалою європейської кредитно-трансферної системи (ECTS).

Критерієм успішного оцінювання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів (балів) за кожним запланованим результатом навчання.

ПОЛІТИКА ЩОДО АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

- ✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks->

chernivets.koho-natsionalnoho-universytetu.pdf

- ✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/n5nbzwgb/polozhennia-chnu-pro-plahi-at-2023plusdodatky-31102023.pdf>

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Богданова О.К. Сучасні форми і методи викладання біології в школі. Харків: Основа, 2003. 80 с.
2. Концепція розвитку природничо-математичної (STEM-освіти). Розпорядження КМУ від 20 серп. 2020 р. № 960-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/960-2020-%D1%80>
3. Модельні навчальні програми «Біологія. 7–9 класи» для закладів загальної середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/modelni-navchalni-programi-dlya-5-9-klasiv-novoyi-ukrayinskoyi-shkoli-zaprovadzhuyutsya-poetapno-z-2022-roku>
4. Степанюк А. В., Троцька О. С. Екологізація змісту біологічної освіти в умовах профільного навчання. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання: збірник наук. праць*, Вип.43, КНЛУ, 2011. С. 153-156.
5. Степанюк А., Троцька О. Система етичного виховання старшокласників у процесі вивчення біології. *Вісник Львівського ун-ту. Серія педагогічна*. 2010. Вип. 26. С. 143-150.
6. Бак В.Ф. Біоетичний світогляд як основа оновлення змісту та методологічних підходів до викладання шкільного предмету «природничі науки». *Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи*. С. 167-169.
7. STEM-освіта: теорія та практика : збірник науково-методичних матеріалів / уклад.: О. В. Лозова, І. П. Василяшко, О. В. Коршунова. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2023. 254 с. URL: <https://imzo.gov.ua/stem-osvita/navchalno-metodichniy-materiali-dlya-vchiteliv/>
8. Козленко О. Г. Моделювання в біології. 10-11 класи : навчальний посібник. [Електронне видання]. Київ : Педагогічна думка, 2022. 103 с. URL: <https://undip.org.ua/library/modeliuvannia-v-biologii-10-11-klasy/>
9. Теплицька А. О. Інноваційна шкільна освіта XXI століття: STEM-технології. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2020. № 73(1). С. 150–154. DOI <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2020.73-1.28>.
10. Хоменко П. К., Хоменко О. В. STEM-технології на уроках біології. *Актуальні питання природничо-математичної освіти*. 2021. № 2(18). С. 106–112. DOI [10.5281/zenodo.5769977](https://doi.org/10.5281/zenodo.5769977)
1. Гнатюк, В. В., Упатова, І. П., Дехтярєва, О. О., & Куруц, Н. В. Віртуальні лабораторії в біологічній освіті: моделювання експериментальних досліджень. *Академічні візії*, 2023 (21). URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/479>
2. Данюк М.І., Бак В.Ф. Історія становлення проблеми єдності навчання і морального виховання. *Наукові записки. Серія педагогіка*. 2014. № 4.
3. Кузьменко Г. В. Від STEM-до STEAM-освіти: ключові аспекти на прикладі ініціатив уряду США. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2020. № 4(79). С. 18–24. DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4\(79\)-18-24](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-4(79)-18-24).

4. Міськів О.В., Юсипіна Т.І. STEM-уроки як інноваційна технологія навчання біології у 6-му класі. *Освіта та розвиток обдарованої особистості*. 2022. № 4 (87). С. 94-101.
5. Сороко Н., Рокоман О. Функції та роль STEM-орієнтованого освітнього середовища основної школи для розвитку STEM-освіти. *Нова педагогічна думка*. 2019. № 100(4). С. 55–60. DOI <https://doi.org/10.37026/2520-6427-2019-100-4-55-60>.

Інтернет-ресурси

1. Академія інноваційного розвитку освіти <https://www.airo.com.ua/>
2. Сайт Київського еколого-культурного центру <http://ecoethics.com.ua/>
3. Сайт МОН України <https://mon.gov.ua/ua/osvita>
6. Фільми Вікторії Бак https://www.youtube.com/@Victoria_Buck
7. Фільм «Метод аналогій у викладанні біології» (Вікторія Бак) URL: https://www.youtube.com/@Victoria_Buck
8. Фільми «Урок-відкриття «Клітина - голограма Всесвіту», урок-свято «Уроки серця» (Вікторія Бак). URL: https://www.youtube.com/@Victoria_Buck
9. PhET Interactive Simulations <https://phet.colorado.edu/>
10. Visible body <https://www.visiblebody.com/> (3-D Anatomy Atlas)
11. ZygoteBody <https://www.zygotebody.com/>